

SZAKIRODALOM

Tálné Molnár Erika: Munkaviszony megszüntetése (Rendes és rendkívüli felmondás).

Budapest, 2008, Complex Kiadó

A 2008. év végén vehette a kezébe az olvasó Tálné Molnár Erikának, a Legfelsőbb Bíróság munkaügyekben (1998 óta) ítélkező bírójának mintegy háromszáz oldalnyi terjedelmű munkáját. A könyv a Complex Kiadó „Tematikus bírósági döntések” című sorozatában jelent meg. Noha napjainkban, az elektronikus alapú joganyag-nyilvántartások világában sokan kétségbe vonják a hasonló nyomtatott formában megjelenő kiadványok hasznosságát, úgy véljük, hogy azok mégsem nélkülözhetők sem a joggyakorlat, sem a jogtudományos kutatás számára. A munkajogviszony megszüntetésének ítélkezési gyakorlata ráadásul – mondhatnánk, hogy tulajdonképpen meglepő módon – viszonylagos stabilitást, illetve állandóságot mutat a magyar bírói gyakorlatban. Az Mt. hatályba lépése óta eltelt mintegy másfél évtizedben bekövetkezett (a rendszer egészének szempontjából jelentősnek nem mondható) tételes jogi változásoktól eltekintve a Legfelsőbb Bíróság következetesnek mondható ítélkezési gyakorlatot folytat a munkajogviszony megszüntetésével kapcsolatos ügyekben, illetve ezeknek alapvető elvi megítélésében. Ennek annál is inkább nagy jelentősége van, mivel – ahogy erre a szerző is utal – a munkajogviszony megszüntetésének tételes jogi szabályozása viszonylag szűkszavú, ezért e körben különösen nagy jelentősége van a bírói gyakorlatnak, amelynek meghatározó részét éppen a szóban lévő ügyek teszik ki.

A kötet mindösszesen nyolcvanöt legfelsőbb bírósági határozatot közöl, fele részben a rendes felmondás, fele részben a rendkívüli felmondás tárgyköréből. A gyűjteményt rövid tanulmány vezeti be, amely elsősorban a tárgykör rendszerezéséhez nyújt kapaszkodót azzal, hogy összefoglalja az egyes jogintézmények (az indokolás, a közlés, végkielégítés, csoportos létszámcsökkentés stb.) körében kialakult jelentősebb – az ítélkezési gyakorlatban is rögzült – jogtételeket. Jól érzékelhető, hogy a szerző a „tipikus” problémák hangsúlyozását tűzte a válogatás céljául; a tapasztalatai szerint nagy számban (tömegesen) jelentkező ügytípusok köréből közöl ítéleteket, illetve megfordítva: láthatóan tudatosan mellőzi a ritkán jelentkező problémák megjelenítését. Ezzel a tematikus célkitűzéssel egyetértünk, mindazonáltal egyetlen nagyobb témakör feldolgozása jelentősen javította volna a kötet gyakorlati használhatóságát. Úgy látjuk ugyanis, hogy a munkajogviszony (elsősorban munkáltató általi) jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei köréből származó ítéletek közlése tette volna teljessé a tematikát, még azzal együtt is, hogy ennek következményeként csökkenteni kellett volna más területekről közölt ítéletek számát. Kétségtelen, hogy a közölt ügyek maguk is többnyire a munkajogviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatosak, ám a jogkövetkezmények sajátos önálló kérdéskörként jelennek meg (nem is feltétlenül a rendes vagy rendkívüli felmondáshoz kapcsolódóan).

A szerkesztés rendszere újszerűnek mondható a hazai irodalomban: a szerző az egyes szélesebb tárgykörökön belül további tematikus szűkítést alkalmaz, mégpedig – az emlí-

tett módon – az adott tárgykör tipikus problémáit emeli ki az egyes ügyek kapcsán. Az ilyen módon kialakult válogatás kétségkívül igen elmélyült és jelentős ítélkezési tapasztalatot tükröz, ami abban is jelentkezik, hogy az egyes tárgykörökhöz kiválasztott ügy jól sűríti a hangsúlyozni kívánt jogtétel mögött meghúzódó tényállások lényeges elemeit. Ez különösen szépen mutatkozik meg a rendes és rendkívüli felmondás indokolásával (annak jogszerűségével) kapcsolatosan kiválasztott ítéletek esetében.

A szerző (szerkesztő és válogató) által kiválasztott ügyek az utóbbi évek bírói gyakorlatából valók, elsősorban az ezredfordulót követő időszakból, ami jelentősen növeli a kötet aktualitását (és minden bizonnyal időtállóságát is).

A egyes ügyek feldolgozása során a Legfelsőbb Bíróság által kifejtett tétel közlését követően a jogvita tárgyát és tényállását tömören, ám a lényeges elemeket feltüntetve foglalja össze a szerző, majd az aló fokú bíróságok álláspontját és végül a Legfelsőbb Bíróság álláspontját ismerteti. Az összegzések az adott ügyre vonatkoznak, nem általános jogtételek rögzítését célozzák.

A kötet, illetve minden bizonnyal a sorozat más darabjai is szép sikerre számíthatnak a jogalkalmazók körében.

Berke Gyula

A munkajog nagy kézikönyve¹

A Complex Kiadó Meritum sorozata munkaügyi kötetének átdolgozott, hatályosított, második kiadása a közelmúlban jelent meg. A Breznay Tibor lektorálta sokszerzős kötet a munkaügy legfontosabb témáit veszi sorra, szűk értelemben vett munkajogi területek mellett (mint például a jogviszony tana) tárgyalja a gyakorlat számára kikerülhetetlen, kapcsolódó territóriumokat is, egyebek mellett a munkaügyi ellenőrzést, munkavédelmet, stb. Mind egyéni, mind kollektív intézményeket vizsgál, az előbbire helyezve a hangsúlyt.

A piacon jelenlévő kommentárokhoz viszonyítva a kötet két tulajdonsága szembeötlő: a tekintélyes terjedelem, illetve a szerzők nagy száma. Ami a terjedelmet illeti, az alkotók láthatóan arra törekedtek, hogy teljes körűen tárgyalják mindazokat a problémákat, melyekkel a munkáltató, a HR-munkatárs, vagy a jogász szembesülhet. Az 1600 oldalas munkajogi meritum jól kezelhető kézikönyv. A megfelelő tematika, a lapok szélén szereplő indexszámok, a színes tipográfia, valamint a folyamatos kereszthivatkozások segítségével az olvasó megismeri a rendszerét, gyors választ találhat kérdéseire.

A szerzők nagy számát illetően elmondhatjuk, hogy minden témáról a szűkebb terület szakértője értekezik. Tizenhat, a munkaügy területén tevékeny elméleti és gyakorlati szakember: Brehószki Márta, Büki Renáta Blanka, Dihén Lajosné, Dudás Katalin,

¹ A munkajog nagy kézikönyve (Meritum). Gyulavári Tamás et al.; lektorálta: Breznay Tibor; Budapest, 2008, Complex, 1697 p.